

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ПАРАДИГМИ ГУМАНІТАРНОГО ПІЗНАННЯ
(вибіркова)

Освітньо-наукова програма:	Філософія
Спеціальність:	033 Філософія
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти:	третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD)
Мова навчання:	українська

Профайл викладача

[http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3614\]\[caf_pers_id\]=694&ommands\[3614\]=item](http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3614][caf_pers_id]=694&ommands[3614]=item)

Контактний тел. (099) 0155009
E-mail: i.pochynok@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6744>

Консультації **онлайн:** за домовленістю
очні: за графіком

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обґрунтовується ідея про підвищену складність пізнання людини та її світу, що зумовлює доконечність застосування в гуманітарних науках як загальнонаукових засобів, так і новітніх епістемних парадигм. Плюралізму форм і способів буття людини відповідає методологічно плюралізм новітніх наукових парадигм. Взаємодоповнюваність класичних і постнекласичних дослідницьких підходів є важливою передумовою науковості гуманітарного знання та розбудови ідеї єдиної науки й створення наукової картини світу, яка б відповідала запитам сучасності.

Мета навчальної дисципліни: Обґрунтувати специфіку і самодостатність гуманітарних дисциплін, їх загальнонаукову і соціокультурну значущість в контексті процесів гуманізації та гуманітаризації сучасної науки, проблем формування гуманітарного стилю мислення людини, а відтак розбудови методології здійснення гуманітарних експертиз суспільно значущих проєктів і програм.

Це передбачає висвітлення головних парадигм науковості та їх специфікацію у царині гуманітаристики.

Для кращого засвоєння матеріалу з курсу «Парадигми гуманітарного пізнання» аспіранту доцільно актуалізувати матеріал таких дисциплін як: «Епістемологія», «Герменевтика», «Феноменологія», «Аксіологія», «Філософія гуманітарних наук».

Постреквізити: «Сучасна філософія: аксіологічні методологічні та соціальні аспекти».

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Становлення парадигм науковості та їх вплив на формування «наук про дух»	
Тема 1	Класична епістемна парадигма і становлення «наук про дух»
Тема 2	Аксіологічна парадигма гуманітарно-наукового пізнання
Тема 3	Герменевтика як парадигма гуманітарних наук
МОДУЛЬ 2. Сучасні дослідницькі парадигми та їх евристичний потенціал у гуманітаристиці	
Тема 4	Особливості феноменологічної парадигми у пізнанні людини та її світу
Тема 5	Парадигма голізму і синергетики – методологічна основа гуманітарно-наукових досліджень
Тема 6	Постмодерністський парадигмальний плюралізм і його вплив на сучасну гуманітаристику

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

В ході викладання застосовуються: метод проблемного викладу матеріалу, опитування й аналізу, дискусії й полеміки, мозковий штурм, метод тестування.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

Види та форми контролю:

Формами поточного контролю є усна відповідь студента або ж письмова (тестування, творча робота, модульна контрольна робота).

Формами підсумкового контролю є комплексний **залік** який передбачає змішану форму – усна доповідь і тести в електронному режимі.

Засоби оцінювання:

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- рецензії першоджерел (філософських статей і витягів із філософської літератури);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Підсумковий контроль – залік

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

3 бали – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Аспірант виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми. Доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на більшість питань викладача та товаришів. (При цьому викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою семінарського заняття загалом, а не лише з питання, яке висвітлював доповідач).

2,5 бали – аспірант виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та одногрупників. Доволі часто звертається до конспекту.

2 бали – знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно прикутий до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

1,5 бали – аспірант відповідає, читаючи з ксерокопії, без допомоги якої у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему.

1 бал – аспірант читає з ксероксу чи конспекту, матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та одногрупників відповіді не може.

0 балів – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

Крім усної відповіді передбачено загальні принципи розподілу балів за інші види роботи:

1-2 бали – усна відповідь на конкретне запитання (не репродуктивного характеру) на лекційному чи семінарському занятті в ході фронтального опитування;

1-2 бали – змістовне доповнення (мінімально – 2 хвилини);

5 балів – тест до кожної з тем (10 питань);

1-2 бали – формулювання змістовних запитань до доповідача;

1-5 балів – підготовка презентації з глибоким смисловим навантаженням до теми лекційного чи семінарського заняття (за погодженням із викладачем);

Перелічені види роботи можуть виконуватися не тільки на семінарському занятті. Максимальна кількість балів, яку можливо отримати за один змістовий модуль – 30.

Визначення балів за знання та вміння студентів

Залік проводиться у тестовій формі. Максимальна кількість балів – 40. Результат залікового тестування додається до суми балів, набраних протягом семестру. У спірних

ситуаціях (коли здобувачу не вистачило 2-3 балів до кращої оцінки) надається можливість усної відповіді за білетом додатково для підвищення балів (максимально ще + 5).

Для здобувачів (аспірантів) заочної форми навчання бали **підсумкового (залікового) тестування:**

- 1 - 8 балів – F
- 9 - 16 – Fx
- 17 - 20 – E
- 21 - 24 – D
- 25 - 28 – C
- 29 - 32 – B
- 33 - 40 – A

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/plozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

Рекомендована література Основна

1. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. Т. 1. Пер. з нім. К.: Юніверс, 2000. 454 с.
2. Губерський Л.В. Сучасна філософія гуманітарного знання: парадигми і дискурси // Філософські проблеми гуманітарних наук. Альманах. К., 2006.
3. Гуманітарна експертиза: круглий стіл (частина перша) // Філософська думка. 2004. № 6.
4. Гуманітарна експертиза: круглий стіл (частина друга) // Філософська думка. 2005. № 1.
5. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. К.: Ваклер, 1996 р.
6. Марчук М.Г. Ціннісні потенції знання. Чернівці: Рута, 2000. 319 с.
7. Рупташ О.В. Поняття смислу в гуманітарнонауковій парадигмі знання: монографія / Ольга Рупташ. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 336 с.
8. Починок Б. В., Починок І. Б. Вступ до філософії гуманітарних наук: навчальний посібник / Б.Починок, І. Починок. Чернівці: чернівецький нац. ун-т, 2013. 364 с.
9. Фуко М. Археологія знання / Пер. з франц. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.

Додаткова

1. Макаров З. Онтологічні підстави соціогуманітарної парадигми сучасного наукового розвитку / З. Макаров // Гуманітарний дискурс у перспективі ХХІ століття: методологічні засади. Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції 5-6 листопада 2021 р. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. – С. 54-60.

2. Полтавцев О. Г. Парадигма діалогічності гуманітарного знання сучасності / О. Г. Полтавцев // Мультиверсум. Філософський альманах. Зб. наук. праць. К., 2009. Вип. 80. С. 197-206.

3. Починок І. Б. Проблема наукової легітимації гуманітарного знання. Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. [Електронний ресурс] / І. Б. Починок. Режим доступу: eprints.cda.ua/969/1/109-58-62.pdf

4. Стояцька Г.М. Потенціал гуманітарно-наукової парадигми у загальних перспективах наукового дискурсу // Філософія. Грані № 4 (84). Квітень 2012. С. 82-85. libr.dp.ua/text/grani_2012_4_19.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6744>

<http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова.

<http://www.nbuu.gov.ua/> Бібліотека ім. В. Вернадського.

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-asp.html> Література для підготовки до кандидатського іспиту аспірантів та пошукувачів природничих спеціальностей.

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Парадигми гуманітарного пізнання» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни.

<https://philcult.chnu.edu.ua/media/05dhiaggi/paradyhmy-humanitarnoho-piznannia.pdf>